Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL.CV. № 107 SATURDAY, JUNE 6, 1998 PARSIPPANY and NEW YORK CENTS 75 –ЦЕНТІВ ПАРСИППАНІ І НЮ ЙОРК СУБОТА, 6-го ЧЕРВНЯ 1998 р. Ч. 107 РІК CV

ЛІВІ ЗАГРОЖУЮТЬ УРЯДОВІ НЕДОВІР'ЯМ

Київ. — Ліві депутати зібрали достатньо підписів для того, щоб порушити у Верховній Раді питання про недовір'я Урядові, повідомили засоби масової інформації.

Депутат-соціяліст Євген Кирильчук заявив, що під пропозицією підписався 191 депутат 450-членного парляменту. Згідно з Конституцією України, достатньо третини депутатів, щоб винести якесь питання на обговорення, а щоб прийняти його, вистачить простої більшости. Якщо парлямент проголосує за недовір'я, Уряд Валерія Пустовойтенка, згідно з Конституцією, змушений буде зрезиґнувати. Депутати мають прийняти остаточне рішення, коли голосувати, 10-го червня.

Спостерігачі вважають, що причиною домагань лівих є скоріше застій у виборах голови парляменту, ніж їхня критика економічних реформ. Один з аналітиків назвав ініціятиву лівих ультиматомом. Як відомо, ліві чотири рази не змогли проштовхнути свого кандидата на спікера. Голосування за недовір'я Урядові є передусім тиском на правоцентристські фракції, які три рази відмовлялися брати участь у виборах.

Голова Верховної Ради України, на відміну від спікерів в інших країнах колишнього Совєтського Союзу, відіграє більшу ролю в правлінні державою. Він, зокрема, вирішує як швидко приймаються ті чи інші закони.

Причини заборгованости в Україні вивчатиме спеціяльна комісія

Київ (УНІАР). — Верховна Рада України створила Тимчасову слідчу комісію для вивчення питання забезпечення конституційних прав громадян на отримання заробітків, пенсій, стипендій та інших соціяльних виплат.

До комісії увійшли Віктор Суслов, Анатолій Танков (фракція "Лівий центр"), Віталій Чічков, Вячеслав Сокерчак, Віктор Роєнко, Юрій Донченко, Павло Тищенко (фракція "Комуністи України"), Юлія Тимошенко, Олександер Турчинов (фракція "Громада"), Євген Жовтяк, Валерій Альошин (фракція Народного Руху України), Віктор Хмельницький (фракція Партії Зелених України), Олександр Стоянов (фракція об'єднаних соціял-демократів, Анатолій Кінах, Валерій Коновалюк (фракція Народно-Демократичної Партії), Петро Романчук (фракція Проґресивної Соціялістичної Партії України) і Валентина Гошовська від позафракційних.

Тимчасовій слідчій комісії доручено проаналізувати стан забезпечення конституційних прав громадян України на отримання заробітньої платні, пенсій, стипендій та інших соціяльних виплат; вивчити причини заборгованости, стан виконання доходової та видаткової частин Державного бюджету України на1998 рік, інші питання грошово-кредитної фінансової, інвестиційної та податкової політики.

Кабінетові Міністрів, Національному Банкові України, Генеральній прокуратурі та Рахунковій палаті доручено надавати відповідні матеріяли та сприяти діяльності Тимчасової слідчої комісії. Тимчасова слідча комісія зобов'язана у місячний термін подати Верховній Раді України попередні висновки щодо результатів перевірки.

С. Куніцин хоче поширення економічних прав Криму

Симферопіль (УНІАР-КІА). — Голова Ради Міністрів Криму Сергій Куніцин вважає, що потрібно збільшити автономію півострова, особливо економічну, повідомила УНІАР.

„Назріла необхідність повернутися до закону про розмежування повноважень між Києвом та Симферополем", — заявив він під час зустрічі з амбасадором Голляндії в Україні Онно Гаттінґом ван'т Сантом.

С. Куніцин вважає, що важливим етапом на цьому шляху могло б стати надання автономії права самостійно проводити податкову політику. В дійсності Крим може заробляти біля 750 млн. грн. на рік, однак сьогодні приблизно п'ята частина його бюджету формується за рахунок дотацій.

В ході зустрічі порушено питання життя півострова.

О. Чародєєв виступив проти Л. Кравчука

Київ (УНІАР). — У Верховній Раді України відбулось обговорення кандидатів на пост голови парляменту.

Від фракції Проґресивної Соціялістичної Партії України виступив народний депутат України 12-го і 14-го скликання Олександер Чародєєв. Він сказав, що Леонід Кравчук перекрив Україні вихід на південь. О. Чародєєв звернув увагу на те, що результати голосування за партійним списком НДП розходяться з усіма відомими йому результатами опитування виборців. Чародєєв наполегливо закликав своїх прихильників" валити Кравчука".

Депутати Іван Заєць від Руху та Володимир Філенко від НДП зняли свої кандидатури на користь Л. Кравчука. При цьому І. Заєць висловив переконання, що рано чи пізно Верховну Раду очолюватиме і представник НРУ. Сьогодні ж він закликав депутатів підтримати єдиного кандидата від "центристсько-правих" сил Л. Кравчука.

У відповідь на виступ Чародєєва, Л. Кравчук зазначив, що 28 стаття Конституції ґарантує кожній людині "право на повагу до його гідности". Комуністи заявили, що коли і цього разу голову парляменту обрати не вдасться, то вони підтримають кандидатуру Олександра Мороза. Обраним вважатиметься той кандидат, який дістане необхідних 226 голосів.

У парляменті висунено сім нових кандидатур на спікера

Київ. — 4-го червня після того, як четверта тура виборів голови парляменту закінчилася безрезультатно, депутати висунули сім нових кандидатур у наступну туру, повідомила УНІАР.

Найвідомішим кандидатом є попередній спікер соціяліст Олександер Мороз, який має найбільше шансів очолити нову Верховну Раду. Комуністи заявили раніше, що проголосують за нього, якщо їм не вдасться проштовхнути на пост голови свого лідера Петра Симоненка.

„Ліві будуть наполягати на тому, щоб Верховна Рада України працювала в п'ятницю, суботу і неділю з тим, щоб обрати головою ВР України нашого єдиного кандидата", — сказав член фракції комуністів Дмитро Петренко, маючи на увазі О. Мороза.

Правоцентристські фракції, які хоч і мають кількох кандидатів, можуть погодидися з обранням О. Мороза, лише б не пройшов хтось з комуністів.

Серед кандидатів є також Іван Плющ, який був головою Верховної Ради 12-го скликання. Однак шанси члена фракції Народно-Демократичної Партії невеликі. Їх зменшує й те, що від цієї фракції висунено ще двох кандидатів — колишнього міністра науки Володимира Семиноженка і Ігоря Насалика.

Фракція „Громади" висунула економіста Олександра Пухкала, а так званий „Лівий центр", до якого входять Соціялістична і Селянська партії, — колишнього радника голови ВР Валентина Зубова. Зелені пропонують на голову Олександра Рябченка.

Представник фракції Руху Ігор Юхновський висловив жаль з приводу ситуації в парляменті. „Голосування свідчать про продовження і поглиблення парляментарної кризи, — сказав він. — Президент України і ми зробили фатальну помилку в наших розрахунках".

Закон про місцеве самоврядування потребує удосконалення

Київ (УНІАР). — Тут відбулася пресова конференція, присвячена участі української делеґації у 5-ій сесії Конґресу місцевих та реґіональних влад Ради Европи.

Голова Адміністрації Президента Євген Кушнарьов сказав, що "події в Ялті та Одесі неспростовно довели недосконалість українського закону про місцеве самоврядування. Саме тому, за словами Кушнарьова, Президент України, як ґарант Конституції, змушений був вдатися до непопулярних заходів для втримання ситуації "в нормальному для безпеки громадян руслі".

З приводу низки газетних публікацій про те, що на згаданій вище сесії розглядали стан справ в Україні, то це не відповідає дійсності. Питання України обговорювалося в загальному аспекті разом із ситуацією в Болгарії, Хорватії, Латвії та Великій Британії. Водночас Кушнарьов додав, що "спокійна обстановка, яка спостерігається нині в Одесі, засвідчила правильність рішення Президента України про усунення від влади протидіючих керівників міста і обласної державної адміністрації". Головним для Одеси сьогодні є підготова і проведення виборів міського голови у відповідності до Конституції та існуючих законів.

З Одеси надійшло повідомлення, що на пропозицію голови Одеської Обласної Ради Юрія Казакова вирішено об'єднати повторні вибори обласних депутатів у першій окрузі з повторними виборами міського голови і провести їх 23-го серпня.

Л. Кучма хвалить консультації з Німеччиною

Київ. — Президент України Леонід Кучма схвально відгукнувся про політичні консультації з Німеччиною, назвавши їх „визначною подією в історії відносин двох країн", повідомило українське телебачення. Як уже інформовано, 28-го травня в Бонні український Президент мав зустріч з канцлером Німеччини Гельмутом Колем.

За словами Л. Кучми, Україна розраховує на підтримку Німеччини в своїх зусиллях інтеґруватися в Европу. Однак Г. Коль вважає, що відносини України з Европейським союзом і НАТО не повинні занадто швидко розвиватися. Разом з тим німецький канцлер позитивно настроєний щодо будівництва великого транспортового літака спільно з Україною і Росією. За його словами, рішення щодо своєї участи у цьому проєкті Німеччина зробить наступного року. Німецькі експерти мають спочатку вивчити можливості проєкту.

Л. Кучма надіслав співчуття з приводу катастрофи в Німеччині

Київ. — Президент України Леонід Кучма висловив глибоке співчуття президентові Німеччини Романові Герцоґові і канцлерові Гельмутові Колеві у зв'язку із залізничною катастрофою у Нижній Саксонії, в якій загинуло понад 100 осіб.

„Ця трагедія глибоко відгукнулася болем у серцях мільйонів українців. У цей трагічний час український народ сумує разом з вами", — зазначив Л. Кучма. Президент України попросив керівників Німеччини передати рідним та близьким загиблих, всьому німецькому народові слова глибокого співчуття і жалю.

Свої щирі співчуття у зв'язку з цією катастрофою передав міністрові закордонних справ Німеччини Клявсові Гінкелеві його український колеґа Борис Тарасюк. „В Україні ця звістка викликала глибоке потрясення", — підкреслив він.

Верховний суд відкинув прохання спеціяльного прокуратора

Вашінґтон. — Верховний суд у четвер, 4-го червня,відмовив спеціяльному прокураторові Кеннетові Старрові в його намаганнях обійти звичайний апеляційний процес і отримати від суддів швидке рішення про претенсії привілеїв для чотирьох свідків перед лавою присяжних.

Верховний суд одноголосною ухвалою вирішив не розглядати поданого їм прохання про засяг адвокатсько-клієнтських привілеїв для адвокатів Білого Дому чи привілеїв охоронної служби для охоронців Президента. К. Старр, спеціяльний прокуратор для Вайтвотерської афери, вимагає свідчень від Бруса Ліндзі, заступника адвоката Білого Дому і близького друга Президента, та чотирьох членів охоронної служби. Їхні зізнання мали б бути конечними в його слідстві можливости статевих зносин Президента з Монікою Левінскою, колишньою практиканткою в Білому Домі, та його спроби переконати її, щоб цього не виявляти.

Минулого місяця, Норма Голловей, головний суддя Федерального окружного суду у Вашінґтоні, відкинула обидві вимоги привілеїв Білого Дому, але не зважаючи на те, К. Старр вирішив звернутися прямо до Верховного суду, щоб приспішити ввесь процес. Верховний суд не погодився на його прохання забрати цю справу від Апеляційного державного суду дистрикту Колюмбії та на її негайний розгляд.

На думку багатьох аналітиків, своїм проханням і сподіваним рішенням Верховного суду, Білий Дім знову виграв часово, що було тактикою його адвокатів від самого початку.

Білий Дім старається продовжити цілу справу поза листопадові вибори в надії, що зросте число демократів в Конґресі і зменшаться шанси на оскарження Президента.

Світ реаґує на фінансову кризу в Росії

Ню Йорк. — Світова преса широко коментує фінансову кризу в Росії. Газета „Ню Йорк Таймс" стверджує, що Захід не зацікавлений у фінансовому занепаді Росії. Міжнародний валютний фонд приспішено вивчає можливості надання додаткових кредитів для заохочення нового російського уряду, який починає вживати заходів для поборення кризи.

Тим часом виявилося, що Міжнародний валютний Фонд в цей відповідальний для Росії період не має достатніх фінансів. Американський Конґрес дотепер не надав ті 18 блн. дол., яких просила Адміністрація президента Клінтона саме дла таких кредитів. Хоч більшість американських законодавців годяться в тому, що Росії треба допомогти, однак разом з тим вони не вважають це своїм першочерговим завданням.

Британська газета „Дейлі Телеґраф" підкреслює, що російська фінансова криза — це перший випадок зараження „азіятською ґрипою" у великій европейській державі. Знецінення японської єни позбавило російський рубель належного захисту на Далекому Сході. У свою чергу, криза в Росії неґативно вплинула на біржі Бразилії та інших країн Південної Америки.

Лондонська газета „Файненшел Таймс" намагається вгадати, чи переживе економіка Росії теперішній занепад. Все залежатиме від того, чи зможе президент Єльцин спонукати уряд до радикальних економічних реформ. Передусім Єльцин мусить визнати, що причиною фінансової кризи в Росії все ж у більшій мірі є її власні бюджетні проблеми, а не „азіятська ґрипа". На думку газети, Міжнародний валютний фонд повинен допомогти Росії, але разом з тим поставити перед нею тверді вимоги щодо здійснення економічних реформ.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

СКЛАД БОЄПРИПАСІВ У ЖИТЛОВОМУ БУДИНКУ

ХАРКІВ. — Тут у підвалі двохповерхового житлового будинку знайдено склад боєприпасів часів Другої світової війни. Уже винесено і знешкоджено 992 гранати та 45 артилерійських набоїв калібру 45 мм. Вояки продовжують вивезення і знешкодження старих боєприпасів. Ще 15 артилерійських набоїв знайдено у Козівському районі Тернопільської області, поблизу автомобільної траси.

ВАНДАЛІЗМ

БРОДИ, Львівська область. — Тут невідомі пошкодили пам'ятник Іванові Франкові в районному центрі Броди. Водночас знищено меморіяльну таблицю, встановлену на честь Петра Федуна, ідеолога Організації Українських Націналістів і Української Повстанської Армії. Братство вояків-ветеранів ОУН-УПА вважає цей злочин політичним і вимагає від прокуратури ретельного розслідування.

ПІДТОПЛЕНО ПОНАД 4,000 БУДИНКІВ

ДОНЕЦЬКЕ. — Понад 4,000 будинків у місті підтоплено ґрунтовими водами. На думку голови міської державної адміністрації Володимира Рибака, це сталося внаслідок закриття шахт, які заливали водою. Кабінет Міністрів виділив з резервового фонду понад 6 млн. грн. для відновлення підтоплених шахтарських селищ, однак виділені гроші на місце призначення ще не надійшли.

КРИМСЬКО-ТУРЕЦЬКЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

СИМФЕРОПІЛЬ. — В рамках візити в Україну президента Туреччини Сулеймана Деміреля у Криму перебувала велика група турецьких підприємців на чолі з президентом Торговельно-промислової палати Сінопа Еролом Деріджі. Гостей прийняли в Торговельно-промисловій палаті Криму, де президент ТПП пані Грачова познайомила їх із соціяльно-економічною ситуацією реґіону, його ресурсним потенціялом і пріоритетами розвитку. Чимале зацікавлення турецькі підприємці виявили до таких галузей як будівництво, банкова справа, текстильне виробництво і туризм. Їх запрошено до участи в туристичному ярмарку в Ялті, заплянованому на осінь цього року. За результатами зустрічі підготовано проєкт угоди про взаємне співробітництво торговельно-промислових палат Криму і Сінопа.

17,000 СИРІТ

КИЇВ. — Тут 1-го червня відзначено День Захисту Дітей. В Україні є 17 мільйонів дітей, тобто близько 23 відсотків від загальної кількости населення. За даними Державного комітету статистики, чотири відсотки всіх злочинів в Україні здійснюють неповнолітні. У сиротинцях, яких в Україні понад 200, живуть майже 17,000 сиріт.

М. БРОДСЬКИЙ ОБІЦЯЄ ПОВЕРНУТИ ВКЛАДНИКАМ ГРОШІ

КИЇВ. — Під стінами парляменту зібралися вкладники концерну "Денді", вимагаючи повернення заощаджень. Це вже 32-ге пікетування з цією вимогою. Учасники акції оголосили про готовість розпочати протест-голодівку перед будинком Адміністрації Президента. Депутат Верховної Ради України, президент банку "Денді" Михайло Бродський оцінив цю акцію, як політичну і заявив, що поверне вкладникам усі гроші протягом 10 днів.

ФЕСТИВАЛЬ ЖУРНАЛІСТИКИ

ХАРКІВ. — Тут відкрився крайовий фестиваль журналістики, в якому беруть участь представники понад 150 редакцій газет, радіо і телебачення. Фестиваль має на меті розглянути підсумки опитування населення України щодо найпопулярніших засобів масової інформації. Найкращим буде присвоєно титул "Всенародне визнання".

Л.КУЧМА ЗУСТРІВСЯ З ДЕРЖАВНИМ СЕКРЕТАРЕМ ВАТИКАНУ

КИЇВ. — Президент України Леонід Кучма 3-го червня зустрівся з державним секретарем Ватикану Кардиналом Анджельо Садано. Під час зустрічі сторони відзначили поглиблення розвитку відносин між обома державами. Найближчим часом буде призначено амбасадора України у Ватикані. Обговорено також питання можливого приїзду в Україну Папи Івана Павла II.

ПРЕДСТАВНИКИ ВАТИКАНУ ВІДВІДАЛИ ГАЛИЧИНУ

ЛЬВІВ.— Це місто відвідала делеґація Ватикану, очолювана державним секретарем Анджельо Садано. Члени делеґації зустрілися з головою обласної адміністрації Михайлом Гладієм. У розмові з гостями М. Гладій відзначив, що в останні роки у Львівській області значно зменшилося число релігійних конфліктів.

ЧЕХІЯ ОБІЦЯЄ ДОПОМОГУ ДЛЯ УКРІПЛЕННЯ САРКОФАГУ НА ЧАЕС

КИЇВ. — Чехія має надати 2.5 млн. дол. як цільову фінансову допомогу Україні для укріплення саркофагу 4-го енерґоблоку Чорнобильської АЕС. Чехія приєдналася до 18 держав, які погодилися надати Києву допомогу для цієї мети. Рішення про надання допомоги Україні уряд Чехії має прийняти найближчим часом.

У СВІТІ

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ВСЯКІ закиди в сторону Китаю, щодо фінансових контрибуцій на виборчу кампанію Демократичної партії, президент Билл Клінтон у середу, 3-го травня, подав до відома, що він відновить Китаєві торговельний статус упривілейованої країни. Він переконував, що взаємовідносини з Китаєм підтримують цілий ряд американських економічних і забезпеченевих користей. Торгівлю Б. Клінтон назвав „фактором можливих змін в Китаю та виставлення його на американські думки та ідеали, а крім того, дасть змогу інтеґрувати його у світову економіку". Ніхто не сумнівається, що Конґрес відкине цю пропозицію Президента після його повороту з відвідин Китаю в кінці цього місяця, але республіканці відразу дали до зрозуміння, що вони за це вимагатимуть високої політичної заплати.

В АМЕРИЦІ

У ВАШІНҐТОНІ СЕКРЕТАР Державного департаменту Меделин Олбрайт на пресовій конференції зазначила, що хоча мирні розмови продовжуються, то Уряд президента Билла Клінтона доходить до кінця своєї терпеливости, щоб дальше виступати в ролі посередника між Ізраїлем і палестинцями. Вона уважає, що раз ці розмови перестануть бути корисними, то їх треба негайно припинити і вона не завагається цього зробити. Тимчасом, у Тель Авіві американський амбасадор Едвард Вокер ствердив, що ізраїль повинен би в наступних днях, не тижнях, вирішити справу відтягнення своїх військ з території західнього берега ріки Йордан, захопленої ними у війні 1967 року. Ізраїльський прем'єр-міністер Беньямін Нетанягу відмовляється відтягнути своє військо з 13 відсотків території, поради пропонованої Америкою, заявляючи що це загрожуватиме безпеці Ізраїля.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

UNA & Svoboda tel.: (973) 292-9800; Svoboda Fax: (973) 644-9510; UNA Fax: (973) 292-0900

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли.

Головний редактор: Зенон Снилик

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

СТВЕРДЖЕННЯ НАПРЯМНИХ УНСОЮЗУ

Український Народний Союз існує для:

* *поширювання принципів братської діяльности;*

* *збереження української, української американської і української канадської спадщини і культури;*

* *надання своїм членам високоякісних фінансових послуг і продуктів.*

Як братська забезпеченева установа, УНСоюз реінвестує свої прибутки для добра своїх членів і української громади.

Хвиля банкрутства підприємств України

Не часто попадає нам в руки газета під назвою „Урядовий Кур'єр", що є органом державної виконавчої влади України. Здавалося б, що це не дуже то й цікавий орган, який в більшості подає доручення чи рішення державних органів України, які цікаві лише для тих, що їх вони торкаються.

Там поруч інформацій про те, що Президент Леонід Кучма відбув телефонічну розмову з Борісом Єльцином чи те, що остання субота-неділя травня — це Дні Києва, які в різний спосіб кияни святкують, ще цілі дві сторінки віддані рубриці „Подій та коментарів", з яких деякі цікаві, інші вже давно відомі із телевізії та радіо.

Не притягнула особливої уваги і сторінка культури із звідомленнями про „прекрасне життя в Каннах".

Зате дивне і трохи неприємне враження викликала стаття „Мале підприємство — серйозний резерв", не так її зовсім логічним змістом, що виправдує заголовок, але тим, що ми побачили відразу на чергових сторінках того урядового органу.

Там під спільним заголовком „Документи" і „Реклама" знайшли ми різні нові постанови та укази Президента, Кабінету Міністрів та поодиноких міністерств, що торкаються змін і обмежень та реєстрацій акцій і облігацій підприємств, але відтак дві повні сторінки газети рішень в більшості арбітражних судів про банкрутства різних підприємств. На двох сторінках знайшли ми ні менше ні більше, як 65 повідомлень арбітражних судів по всій Україні про банкрутство приватних підприємств із стереотипним заключенням, де і до якого часу приймається претенсії кредиторів. Звичайно ці претенсії приймається впродовж одного місяця у деяких випадках подається, що підприємство вже не працює, а розрахункове конто вже закрите.

Перечитавши точно усі ці сумні повідомлення, ми могли переконатися, що банкрутами є в більшості приватні підприємства різного роду, в першу чергу рільничі, багато серед них — це були підприємства українсько-канадські, українсько-американські, рідше підприємства західньоевропейських держав у сполученні з українцями.

Все це однак викликає велику застанову у читача, а то й переляк. Та чейже всі ці приватні підприємства не жили довше, як п'ять років, бо ж і зродилися щойно після проголошення української незалежної держави. Що стало причиною такої „скоропостижної їх смерти?"

Розуміється, не важко здогадатися, але саме ця кількість у одному номері урядової газети насторожує, бо певне, що подібні звідомлення знаходяться у кожному випуску. Це чи не найкращий живий доказ сьогоднішнього стану господарки України і вода на млин усіх тих політичних сил, що виграли недавно у виборах завдяки кличеві, буцімто раніше „було краще" і населення без приватизації жило сите та без грошових боргів чи проблем.

Усі ці звідомлення про банкрутство приватних підприємств читають в „Урядовому Кур'єрі" дуже точно ті, які виступають де і як можуть проти демократичного устрою України, і це вода на їхній млин у цій широкій та активній пропаґанді, що її ведуть вони усіми можливими способами.

А що кажуть на те чужинецькі інвестори, які із-за спілки з українськими підприємствами тепер спільно переживають банкрутство? Чи не є це для них живим доказом, що приватне підприємство в Україні не виплачується і треба з цього резиґнувати?

Ми не маємо переліку, скільки таких повідомлень пройшло вже через „Урядовий Кур'єр", але коли в одному числі ми знайшли 65, то можна сподіватися, що в інших також їх не мала кількість.

Петро Грицак

ЕВРОПА ПЕРЕД ДРУГОЮ СВІТОВОЮ ВІЙНОЮ

Складна політична ситуація, у якій ми сьогодні знаходимося, є вислідом фатальних потягнень тодішніх провідних політиків, головно німецького канцлера А. Гітлера. Як тільки Гітлер зайняв у березні 1938 року Австрію (ця подія була також відома як „Аншлюс") то президент Америки Ф. Д. Рузевельт зараз передбачив (і як виявилося, цілком правильно), що це напевне доведе до війни! Взагалі Рузевельт був дуже влучним у своїх поглядах відносно плянів Гітлера, зате, одначе, дуже нереалістично оцінював наміри й характер тодішнього большевицького диктатора Й. Сталіна. Хоч не міг американський президент не знати про монстри-процеси на чолі із Єжовом у СССР та про червоний терор під час еспанської громадянської війни, що якраз тоді вже доходила до кінця.

Мимо запевнень Гітлера про намір зберегти мир у Европі, у травні 1938 року починається вірулентна кампанія проти Чехословаччини — в покору за нібито зле трактування німецької меншини в Судетах. Там тоді проживало компактною масою 3.5 мільйона німців, і спочатку мова ішла тільки про їхню автономію. Але відразу почали також рухатися словаки: вони, як і наші закарпатські русини, ще у 1918 році у Піттсбурґу, в Америці, як уже кінчалася Перша війна, домовилися із чехами про „автономію", якої чехи, після утворення Чехословаччини, відмовилися їм дати, мотивуючи „політичною недозрілістю" одних та інших.

Автор сам бачив, будучи тоді на шкільній прогульці до польського порту Ґдині, 20-го травня 1938 року, як якраз висідала із польського корабля „С. Баторій" словацька делеґація із Америки, що приїхала домагатися від чехословацького уряду колись обіцяної автономії. Делеґація звернула на себе загальну увагу, бо була одягнена у словацьких мальовничих народніх строях. Тому що переговори із судетцями проходили як „розмова із кобилою в болоті", а чехи були мистцями в того року безконечних дискусіях, Гітлер почав відверто погрожувати війною. Вкінці Англія вислала, для кращого з'ясування ситуації, 27-го липня до Чехословаччини досвідченого державного мужа, льорда Рансімена, із уповноваженнями „зробити порядок" і не допустити до війни. Льорд дійсно знайшов чимало фактів некоректного трактування судетців, але після безплідних дискусій при кінці літа його місія скінчилася, й він від'їхав додому. Дальші погрози Гітлера розпочати військову акцію проти Чехоловаччини довели до безпрецедентного з'їзду в Мюнхені представників Англії, Франції та Італії, 30-го вересня, де ультимативно вирішено про передання Судетів Німеччині. Чехословаччина мала стати федерацією Чехо-Словаччиною, де Словачина та Карпатська Україна ставали автономними частинами нової держави. Малу, але індустріяльно дуже важливу частину також дістала Польща, так зване „Заользя" (2000 кв. км.). Цей здобуток дуже імпонував полякам, які відразу почали про себе думати як про „моцарство", що дорівнювало мілітарно іншим великодержавам.

Тим часом американський амбасадор в Парижі В. Булліт проголошує, що найбільшою небезпекою для миру в Европі є справа України! Його опінії не можна легковажити, якою дивною вона нам сьогодні не здавалася б, бо він був конфідантом та інформатором про східньоевропейські справи самого президента Рузевельта. Тоді, у зв'язку із атентатом на Є. Коновальця, було розповсюджено по Европі багато протиукраїнської аґітації, правдоподібно — із большевицьких, може й польських та „чехо-словацьких" джерел. Як відомо, „експерт" від східньоевропейських справ Дж. Кеннан був тоді представником американської амбасади у Празі та мав нагоду наслухатися від переляканих чехів всяких вигадок про „українську небезпеку для цілої Европи". Так виглядає, що тієї науки не забув він до кінця свого життя: завжди знаходив щось неґативного сказати про українців. Зрештою, помимо побоювань про дальші неприємні ініціятиви Гітлера, інші впливові европейські газети також вперто писали про „небезпеку для миру" зі сторони України!

Ще не закінчилася громадянська війна в Еспанії, де большевики дуже негарно написалися, а серед західніх демократій вже панувало переконання, що слід „пустити" Червону армію Сталіна проти Гітлера (щоб якимось танім коштом уникнути війни для самих себе), але ті пляни розбиваються, бо Польща й Румунія не дали дозволу на перехід Червоної армії через їхні території. Як пізніша історія показала, ті польські й румунські побоювання не були безпідставні. До самого кінця свого життя президент Рузевельт шкодував, що ніби якось „допустив" до перемоги ген. Ф. Франка в Еспанії, та не переконав при помочі своєї харизматичної дипломатії, Б. Муссоліні бути модеруючим фактором (як тоді дехто думав) на авантюрну політику Гітлера. Гітлерові також не раз помагали, бездумно, поляки — аж самі вкінці опинилися „на слизькому", бо були зредуковані хитрими потягненнями Гітлера до такої самої позиції, як Чехо-Словаччина у вересні 1938 року. Тим разом таки приходить до війни, 1-го вересня 1939 року. Мимо багатьох побоювань зі сторони всяких україножерних кіл, не можна, одначе, закинути українцям, що вони якимось чином до тої війни причинилися. Це помимо закидів деяких польських чинників, що вони програли війну із Німеччиною головно через українців та інші меншини. Водночас бачимо серед частини европейської преси якусь хворобливу фасцинацію із українською проблемою, і намагання з легкої руки звалити тодішні політичні труднощі на українців.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про вулиці мого міста

Мені чомусь видається, що кожне місто, його настрій, характер творять його вулиці й люди, а не будівлі, хоча б вони і були незвичайно гарні, мистецькі чи стилеві. Тому коли доводиться побувати в одному чи другому місті, я мандрую вулицями і шукаю їхнього настрою, запаху листя чи цвіту дерев, а навіть запаху людей.

Як, отже, важливою є мандрівка по вулицях родинного міста, коли вкінці трапиться нагода в ньому знов перебувати, та скільки зворушень вона приносить.

Коли, однак, від постійного перебування у родинному місті проминуло понад півсторіччя, а вулицями пролетіли три займанці, все змінилося. Не диво, отже, що перша зустріч із родинним містом була дуже і дуже болюча і ніяк не викликувала радости, а радше сльози розчарування і болючого переконання, що це вже не є моє місто.

Однак і від того першого побачення проминуло п'ять років і при кожних чергових відвідинах я вичікувала таки зміни на краще.

У моїх снах та мріях я бачила вулиці, квітучі каштани та липи, Високий Замок і вежу св. Юра, чула скрипіт трамваїв і шум води у фонтанах на ринку.

— А як вам тепер сподобалося у Львові? — питають в Ню Йорку друзі та знайомі, а мені якось важко на це питання щиро відповідати.

— Чи сподобалося? Не знаю, бо цей Львів — не „мій" Львів, а його вулиці — не ті, що були „колись" і не ті, що були при перших зустрічах після „визволення".

Отож ходила я тепер тими дивними вулицями, що вже не були „мої", читала написи, як вони називаються, шукала за давніми і дивувалася, як теперішні мешканці визнаються у тих тричі вже змінених іменах.

Ось їдемо трамваєм на вулицю Є. Коновальця відвідати знайомих. Розглядаюся серед ошатних каштанів, і якось мені ця вулиця видається знайома.

— Чи це не вулиця Листопада? — питаю тих, що їдуть зі мною. „Листопада? Ні, це Енґельса", — відповідають. А я далі розглядаюся і бачу углибині хату, що мені якось дивно знайома із снів. Чи це є число 116? Так, справді — отже, таки це вулиця Листопада, на якій ми жили з батьками в давніх роках.

Іду на так славну вулицю Пушкіна, де під ч. 21 був наш останній дім, історичний з приводу того, що зайняв його відомий старшина КҐБ М. Островерхов. Хата та сама і та сама вежичка, може тільки дещо знищена. Але на вулиці напис: Ген. Т. Чупринки.

До мешкання моїх рідних далеко. Затримую, отже, таксівку і прошу завезти на вулицю Ген. Грекова.

— Грекова? — питає таксівкар, — а як вона називалася?

На щастя, я знаю і виясню, що за совєтських часів це була Транспортна.

— То так і кажіть, — відповідає водій і швидко везе мене вуличками, по славних львівських „котячих лобах", що з віком стали ще глибші та більше небезпечні для автових коліс. Авто ледве просувається поміж двома трамваями, а я дякую Богу, що не маю штучних зубів, бо при таких стрясеннях їхня доля мусить бути непевна.

На хідниках роїться від людей у кожній порі дня. Їх так багато і вони ніяк не поспішають, а часто затримуються, щоб поговорити. Відай, теперішній львів'янин живе на вулиці, бо, не маючи роботи, тут шукає за розмовою і щоб поділитися новинами. Люди плинуть в одну і другу сторону, а біля кам'яниць сидять жінки, що продають все, чого душа забажає — тільки щоб доляри чи гривні були.

Коли так проходжуватись по вулицях, здається, немов тут ніхто не працює. Але у кожного перехожого плястикова торба в руках, і це як у чоловіків, так у жінок. „Куплю — продам" — життя зробило львів'ян „ганделесами", а вулиці мого міста — це один великий ярмарок.

Тільки щоб знати, чи ви ідете вулицею Коновальця, Енґельса чи Листопада. А так хотілося б, щоб була це ще давня, спокійна вулиця Листопада, де світили свічки квітів каштана і де увечері блимало світло ґазових ліхтарень.

Але це вже казка для давніх мрійників.

О-КА

Юрій Р. Рибак

Дикі тигри і люди

Тигри — це найбільші розмірами члени родини котів, що живуть в азіятських країнах. Сторінки історії задержали чіткий образ, який віддзеркалює співжиття між дикими тиграми і людьми. Увесь той час люди з глибоким переконанням поклонялися тиграм, робили їх символом відваги і сили. В їхню честь поети складали вірші, музики присвячували пісні, а малярі творили картини. Люди навіть одягалися у шкури тигрів, у цей спосіб присвоюючи собі їхню відвагу і силу. Можна б навіть сказати, що в минулому тигри мали „золотий вік", аж до часу, коли прийшла зміна в їхню некористь. Вдосконалення вогнепальної зброї змінило раз і назавжди рівновагу сил між тиграми і людством.

Англійські мисливці з пристрастю полювали на тигрів, бо вважали це великим і славним завданням. Полювали буквально на кожного тигра, що появився. Але англійців перевершили в тому члени індійського королівського роду. Чемпіоном став магараджа зі Surґуя, що вбив 1,150 тигрів, заки... збожеволів! Та прийшов час, коли число диких тигрів стало швидко меншати. Це усвідомлення вплинуло теж і на мисливців. Деякі з них відійшли від мисливства зовсім і багато відомих захисників тигрової популяції вийшли саме з радів колишніх мисливців. На жаль, зменшення кількости тигрів спонукало інших ще активніше за ними шукати, щоб за всяку ціну здобути трофею. Американці, японці, німці і багаті нафтові князі Малої Азії їхали тільки з наміром вбити „свого" тигра.

Тепер залишилося в Азії приблизно 7,500 тигрів, що репрезентують вже лише вісім родів. Загрозою для них все ще є нелеґальне полювання для торговельних цілей, як теж нищення самою людиною місць, де проживають дикі звірі. Сьогодні долю тигрів у більшості контролюють мешканці, які через обставини мусять з ними жити. Це фармери, які „вищою силою" примушені вбивати тигрів заради власного існування і забезпечення простору для свого життя. Тигри в таких азіятських країнах, як Індія, Непаль, Індонезія, часто нападають на людей і худобу. Бракує точної статистики, однак знавці здогадуються, що в минулих чотирьох століттях тигри вбили один мільйон людей, тобто 2,500 річно! Може, і тому біологи називають тигрів „коронованими хижаками, котрі їдять все, але ніщо не їсть їх". А коли забрати тигрів зовсім із екологічної системи, то це могло б викликати далекосяжні наслідки — збільшення гризунів, що нищать пасовиська, які є основою для вдержання домашніх тварин.

І коли живий тигр викликає страх у людини, то вбитий означає можливість неабиякого доходу. Чому? Тому що його не закопують у землю, а використовують складові частини для леґальної торгівлі. Однак, деякі країни це забороняють, і тому чорний ринок процвітає, диктуючи високі ціни. Наприклад, в арабських країнах люди платять „солено" за тигрову шкіру, яка вважається символом мужности. Мертвого тигра використовує східньоазіятська медицина. Споживання костей тигра нібито виліковує ревматизм і продовжує життя. Вино з костей — це еліксир, цілющий сік життя. Препарати з очей тигра запобігають корчам, а юшка з тигрового органу підбадьорює стать. А тому що споживачі у більшості купують продукти з тигра нелеґально, то не мають ні-

(Закінчення на стор. 4)

Віктор Куліш, Суми

Українці у совєтському Сибіру

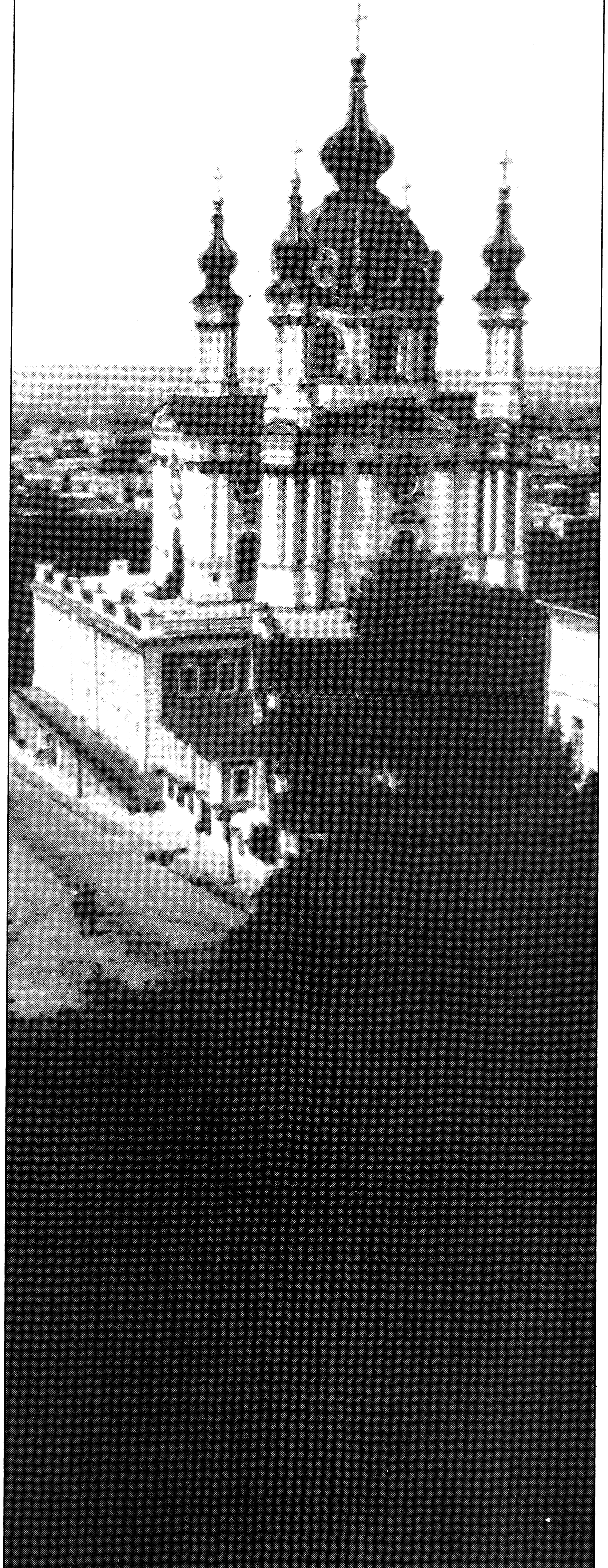
II

Мені пощастило їхати не в кузові, як більшості, а в кабіні з водієм. То ж я мав чудову нагоду ознайомитись з неповторними деталями місцевого життя. Як то про те, що у селищі Артик, куди ми прямуємо, розміщується найбільша у східньому Сибіру автомобілева база. Основна праця проходить взимку (вони називають „зимник"), оскільки зима в них „всього" дев'ять місяців, а решта — літо. Тож взимку, коли річки перетворюються на щось на зразок американських гайвеїв, ними з портів Північного Льодовитого Океану водії розвозять вантажі по усьому східньому Сибіру. Дізнався, що ця праця є надзвичайно добре платна — за один сезон водій заробляє близько 5,000 карбованців „чистими". (За ці гроші у ті часи можна було збудувати хату або добре кооперативне мешкання). Також те, що серед водіїв багато українців, що дістатися до цієї роботи досить важко і, що вона є дуже небезпечна. А ще я дізнався, що у цьому селищі кавалерів є багато більше, ніж паннів і що це вельми турбує певну категорію населення. Найбільш завзяті з неодружених водіїв заради вірішення жіночої проблеми вечорами вимушені їздити на танці 300 кілометрів до Усть-Нери (найближчого населенного пункту) і повертатись вранці до праці. Як потім з'ясувалось, їздять вони на здоровенних траках (чеських „Шкодах" чи українських „КРАЗах") і серед вищезгаданих автомобільних останків у річці є чималий і їхній вклад.

Працювали ми здебільшого на будівничих роботах та в копальнях золота. Невдовзі з'ясувалося, що майже половина населення селища має українське коріння. Як правило, це колишні „зеки", які залишились тут назавжди, та їхні діти. Після звільнення з місць ув'язнення вони їхали додому. Але батьківщина зустрічала неласкаво, зароблені гроші скоро закінчувались. То ж залишалось одно: повернутись туди, де усі живуть з такими самими „плямами у біографії". Я був захоплений життєвою силою своїх земляків. Полярне коло, висота понад два кілометри над рівнем океану, взимку морози сягають до 70 градусів Цельзія, навкруги одне голе каміння. І ось на місцевому імпровізованому базарчику я бачу, як українські тітки продають „іншим націям" свіжі помідори! Виявляється, що місцеві українці навчились будувати і провадити приватні теплиці (на вічній мерзлоті!), які огріваються сонцем полярного дня та місцевим вугіллям (в околицях селища є цілі гори досить якісного кам'яного вугілля). Інша характерна деталь: „інші нації" енергійно купували ці екзотичні для полярного кола овочі, але при цьому дуже нарікали на „проклятих хахлов", що мають такі високі ціни. Але у відповідь на наївне запитання, чого б їм не зробити таку ж теплицю, вони дивились на мене, як на божевільного. Таку ж, хоч в інших варіянтах, картину я згодом бачив у багатьох місцях Сибіру та крайньої півночі. Наприклад, південь східнього Сибіру у районі селища Невонка. Сьогодні воно, скоріше всього, є дном Богучанського водосховища, що на річці Ангарі. Двоє моїх колег і я тягнемо через тайгу лінію електропередач для місцевого колгоспу, що у сусідньому селі. Живемо у якійсь хатині у тайзі, періодично навідуючись до села. Як виглядає сибірське село? Усе сіре. Сірі, низькі та убогі (за українськими мірками) хати, до яких прибудовані такі ж сірі, криті дошками стодоли та хліви для корів. Напівзгнилий сірий паркан з убогим городом, без дерев та будь-якого саду, порожне подвір'я. На вулиці де-не-де кинуто на землю дошки, які звуть тротуаром, бігають неприв'язані пси, кури. Ми брали у селі молоко і сметану (згідно з контрактом). І ось іду я селом за молоком на маленьку фарму і бачу на горбку хату. Світла, висока, чиста, обнесена височенним фарбованим парканом. Біля хати викопано ставок, повний гусей та качок. Пронизливо кричать свині, вимагаючи їсти. За хатою видніється добрий сад, чистесенький, рівнесенький город. Хто це? — питаю. Чую: „А-а-а, хахол проклятий! І как у нєго, заразі, всьо растьоть?!" І де б я потім не бував, в українця „чомусь" завжди, при будь-яких умовах, „всьо ростьоть", а у „інших націй" чомусь рости не хотіло. Чи не нагадує це вам українців у Північній Америці, особливо у Канаді?

Вразили руїни старих сталінських таборів. У вічній мерзлоті викопані довгі напівземлянки. Кругом табору невисокий дірявий паркан із іржавого дроту (тут не втечеш!). Ми стояли, дивились і не розуміли: як тут могли жити люди? На той час ми добре розумілись на вічній мерзлоті і знали, що у такій напівземлянці на підлозі завжди було по кісточки болота. Сиро, темно (полярна ніч), брудно, а на дворі полярний мороз 60-70 градусів Цельзія (у цій околиці знаходиться полюс холоду для усіх материків, крім Антарктиди). У іншому таборі до цього додавалась ще й радіяція. По війні тут намагались добувати уран, якого у цій околиці сила-силенна. Але нічого не вийшло — і зеки, і „обслуга" ви-

(Закінчення на стор. 4)

UKRAINIAN BROADCASTING NETWORK

Пропоновано Вам Ukrainian American Broadcasting Co.

DIRECTV is a registered trademark of DIRECTV, Inc.,
a unit of Hughes Electronics Corp., and is used with permission.

ubn

UKRAINIAN BROADCASTING NETWORK™

Нарешті.

Прямий етерний міст з України до тепла Вашого дому.

ЦІЛОДОБОВЕ, ЩОДЕННЕ УКРАЇНСЬКЕ ТЕЛЕБАЧЕННЯ З УКРАЇНИ ТА ДІЯСПОРИ.

ЦІЛОДОБОВЕ, ЩОДЕННЕ УКРАЇНСЬКЕ РАДІО З УКРАЇНИ ТА ДІЯСПОРИ.

UBN представлятиме Вам такі програми у Вашому домі:

- Всенаціональні новини
- Обласні новини
- Документальні фільми
- Дитячі програми
- Концерти
- Спорт
- Художні фільми
- Громадське життя

UBN задовільняє всі потреби української громади та пропонує їй всі свої послуги.

UBN також є Вашим мостом до всіх американських телевізійних програм, каналів та послуг з огляду на наш унікальний зв'язок з DIRECTV®–провідним американським циферним супутниковим телесервісом.

DIRECTV

UBN пропонує Вам повний об'єм українських та американських телевізійних розвагових та інформаційних програм, які Ви хочете.

Телефонуйте негайно:

ubn 1 800 75 Ukraine

У СЕРЕДУ, 2-ГО ЧЕРВНЯ, в Америці відбулися передвиборчі голосування, в яких виборці обирали своїх кандидатів, які змагатимуться зі своїми супротивниками за це, чи інше становище у листопадових виборах. Крім того у деяких місцевостях використано передвибори на вирішення місцевих чи стейтових спірних питань. У Каліфорнії, стейті, що має історію первинних почінів у вирішуванні всяких контроверсійних питань, і цим разом не обійшлося без цікавих пропозицій до вирішення виборців, пропозицій, котрі матимуть вплив у майбутньому також і на інші частини країни. Але виборці відкинули пропозицію консервативних кіл, яка вимагала щоб робітничі профспілки кожного року мали письмову згоду своїх членів на те, щоб ужити гроші з їхніх вкладок на політичні цілі. Натомість з великим успіхом виборці одобрили пропозицію закінчити 30-річну не надто успішну програму двомовної освіти, на що відразу судовим позовом зареагували активісти меншинних прав. Крім того, колишнього губернатора Каліфорнії Джеррі Бравна обрано посадником каліфорнійського міста Овкленд і до змагань на становище губернатора Каліфорнії у листопаді виборці висунули теперішнього заступника губернатора демократа Грея Дейвіса та головного стейтового прокурора республіканця Дана Лангрена.

Дикі тигри...

(Закінчення зі стор. 2)

якої повности, що їх не обдурили. Цьому можуть запобігти фарми годівлі тигрів, які організаційно об'єднані і гарантують якість.

Охоронці диких тигрів погоджуються з тим, що тут потрібно знайти компроміс з місцевим населенням та вплинути на нього, щоб змінило своє наставлення і з мисливців перетворилося на опікунів. Але щоб таке осягнути, люди мусять мати економічні користі з існування в їхній околиці дикого тигра. І хоч, скажімо, туристика розвивається в Індії і Непалі, та у багатьох випадках економічні користі не доходять до місцевого населення. Існуючі заповідники для диких тигрів повинні перейти з рук непродуктивних державних бюрократів у більш ефективні приватні руки. А мисливські трофеї слід обмежити і зробити їх прибутковими для фондів програм збереження диких тигрів.

Цей 1998 рік, згідно з китайським календарем, — це „рік тигра". Людина, народжена в тому часі, як кажуть, є щасливою, бо з природи зважується піднімати великий риск. Вона є теж чуттєва, неспокійна, непередбачена в поведінці, ентізіязмі та імпульсивності; буває, що важко з нею співжити.

Тигр домінує в китайській мітології — у збірці переказів про богів і героїв. Ось, наприклад, бог багатства сидить верхи на тигрі, бо тигр надійно охороняє скрині з грішми. Тигр для китайців став містичним створінням, а чим старша віра в нього, тим і важливішим він стає. Тигр завжди був, є і буде королем звірів та володарем тваринного світу, і таке наставлення є частинною алегорією військової могутности. Будизм, релігія, яка постала в країні тигрів, Індії, і проповідує „зречення життя та покору супроти зла", вносить у список „три несвідомі тварини". Ними є тигр, який зображує гнів, мавпа, яка символізує жадобу, і олень, що відчуває тугу за великим коханням.

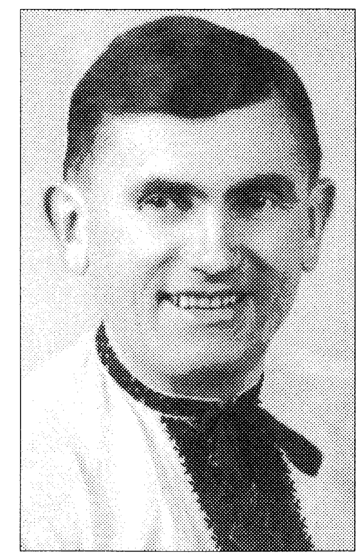
В розлогім золотім Поділлю, Тернопільської землі, в селі Золота Слобода прийшов на світ Богдан Гуцал 15-го березня 1905 року. Його батьки — Тома і Анна — розуміли важливість науки. Хоч як тяжко це було під Австрією, а відтак під Польщею, вони зуміли дати вищу освіту всім своїм шестеро дітям. Богдан і його сестри Марія, Розалія та Ольга стали педагогами-учителями. Брат Володимир студіював філософію в Кракові, брат Ярослав — медицину. Ярослав помер дуже молодий, бувши в рядах Січових Стрільців, перейшов страшний тиф і в недовзі після цього серце його не витримало. В наскрізь патріотичній та шанобливій сім'ї пройшла Богданова молодість. Він був учнем Бережанської гімназії, відтак скінчив учительський семінар у Львові. Після одержання диплому був приділений у корінну Польщу (метода, якої поляки вживали проти українців) на посаду вчителя, але вже після півтора року був звільнений шовіністичною польською владою. Вистачало це, що його кузен-студент приїхав до нього в „мазепинці" і говорив на залізничній станції українською мовою.

Богдан Гуцал все життя болів розбиттям національної партії в Галичині, бо розумів, що в єдності сила, що не є час на особисті амбіції. Про різнородну партійну недолугість казав: „Якщо мене переслідує ворог, я це можу прийняти і стараюся зрозуміти, але якщо це брат по крові, то інколи тяжко зрозуміти"... Після звільнення з посади працював у різних українських підприємствах, кооперативах, банках тощо.

Через кілька років пізніше вдалося йому отримати знову посаду вчителя, теж у спольщеному селі Гадлі Шклярські, де парохом дочерного села Тарнавка був мій пок. батько, о. Теофіль Калинич. Покійний досить часто загощував до нашого приходства і мої добрі батьки розмовляли з ним на різні теми, а головно, як рятувати нашу молодь від шовіністичної польської денаціоналізації, як гальмувати процес латинізації нашого обряду, бо села Гадлі Шклярські, Тарнавка і Відачів, на підставі мапи проф. Кубійовича, були останнім українським островом у північно-західній частині Лемківщини.

Добре пам'ятаю, як мої батьки радо вітали у нашому приходстві дорогого гостя, учителя Бог-

Учителеві Б. Гуцалові у вічну пам'ять

Св. п. Б. Гуцал (у молодому віці)

дана, бо він був людиною культурною, освіченою і доброю. Крім його професійної учительської праці, він також брав участь у громадській праці, а саме був головою „Відродження", членом Пласту, уділявся всюди, де тільки потрібно було помочі: в аматорських гуртках, танцювальних та хорах як співак та диригент. Як прийшла Друга світова війна, Богдан як підхорунжий був покликаний до польського війська і там „боронив ойчизну" в німецькому полоні. Пробув там рік. Після звільнення з полону німцями, дістав посаду директора школи в селі Бібрка, Орелці та місті Лісько на Засянні, де стрінув свою майбутню дружину Катрусю, з якою в злагоді прожив понад пів століття і з нею виїхав на еміграцію до Німеччини, а відтак в Америку.

Бувши в переселенчому таборі в Зоммер Касерне в Авгсбурзі (Німеччина), він радо брав різнородні курси та закінчив трирічний Інститут Живих Мов. Опинившись у Міннеаполісі, ЗСА, охоче студіював і закінчив позаочний „Деврай текнікал інститут" в Чикаго і перейшов з учителя на електронічного техніка. Але не перестав бути учителем, працював у школі українознавства (суботній) при церкві св. Константина впродовж 15-ти літ. Покійний був від душі музикантом, скрипалем. Любив народні та клясичні пісні. Разом з друзями заснував оркестру з п'яти осіб, де віддавав своє уміння для танцювальних та драматичних гуртків, жіночих та молодечих організацій. Завжди радо працював там, де не було партійної закраски як: школа, Пласт, Пастприят та в початках нерозідвоєного УККА та Гарварду. Був спокійної вдачі, вирозумілий до інших політичних напрямків, хоч не боявся сказати правду в очі. Писав есеї на політичні теми і вказував на недолугість, короткозорість та шовінізм. Часто казав: „Будуймо спільно наш дім (себто державу), а тоді закладаймо партії. В нас це робиться навпаки, що є і доказом зараз в Україні і в нас, діяспорі".

Кожний, хто пізнав його стійкість та шляхетність, той шанував і любив його. Скромний у поведінці, цінив здорово думаючих людей. З пієтизмом ставився до жіночого роду. Учитель Богдан пристрасно любив свою дружину, вдову письменницю Ярину Зоряну-Катрусю, свого єдиного сина Маркіяна та невістку Женю. Для нього сім'я була джерелом, всім тим, що він потребував для життя. Був членом Українського Народного Союзу, вірним сином Церкви та народові, взірцево примірним батьком та громадянином. Прожив до 92-го року життя зі своєю родиною, останній рік в католицькому домі для старших, де всі його любили і шанували. Тут належно відзначити, що у цьому домі всеціло опікувалася ним найдорожча його товаришка життя Катруся, котра своїми щоденними візитами, успокоюваням та розрадою впроваджувала промінь радости в його кімнату.

Б. Гуцал відійшов легко в потойбічний світ 14-го квітня, 1998 року. Похований на цвинтарі Гіллсайд у Міннеаполісі. Вічна йому пам'ять.

Любомир Калинич

Українці у совєтському...

(Закінчення зі стор. 2)

мирали швидше, ніж надходили інші. Та й стоять там дбайливо законсервовані машини, чекаючи „кращих" часів. Чи не на нас вони чекають?

Та Повернемось ближче до теми. Придивившись до місцевого життя, звернув увагу на те, що переважна більшість керівників середньої ланки (малих начальників) була українцями. Тоді як вище керівництво переважно складалось із росіян. Мене це особливо не здивувало, бо точно таку ж ситуацію я вже перед цим бачив у Москві. Це ж мало місце і у всіх інших місцях, де мені вдалося побувати. Абсолютно таку ж картину малювали мені знайомі, які працювали на Камчатці, у Мурманську і т. д. Винятками були лише Зелений Клин та західний Сибір, де українці мали досить сильні позиції на усіх рівнях управлінського апарату. При цьому я ще ні разу не зустрічав українця на чужині, який був абсолютно неуспішний у матеріяльному пляні або надзвичайно багатим. Як правило, це були люди верхньої верстви середнього клясу, що свій матеріяльний добробут заробили тривалою сумлінною працею. Не хотілося б коментувати це спостереження чи робити якісь далекосяжні висновки, але воно є цікавим само по собі, особливо з огляду на життя американських та канадських українців.

Скрізь і завжди я спостерігав, як українці на чужині намагаються триматися разом, утворюючи щось на зразком імпровізованих культурних клюбів, які виховували дітей у любові до України. Цікаво, що багато з них губили рідну мову (у російськомовному оточенні зберегти її набагато важче, ніж у англомовному), але по своїй суті, характером, ментальністю завжди залишалися українцями і при першій же нагоді намагались повернутись в Україну. Я маю знайомого професора математики, який народився і значну частину свого життя прожив у Москві і вже у зрілому віці повернувся в Україну. Маю іншого знайомого, професора фізики, який народився на березі Льодовитого Океану, виріс у Сибіру, і зробив теж саме, і масу інших прикладів такого ж типу. Оця відпорність до асиміляції, генетичне усвідомлення своєї національної приналежности, сантимент до України завжди мене дивували і захоплювали. У наші часи розквіту всяких упадницьких ідей про неминучу загибель української самосвідомости, і таке інше, це дає надію. Напевно, національна основа, що закладена у нас всіх, є набагато глибшою і стійкішою, ніж ми самі вважаємо. На мою думку, саме це в історичній перспективі виведе Україну із сьогоднішньої прірви, дозволить у майбутньому створити достойну і гідну державу.

РІЗНЕ

FUNERAL DIRECTORS